

Handläggare
Magnus Thulin
Telefon: 08-50829938

Till
Kommunstyrelsen

Remiss av Program för stadsnära odling

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2026/354

Sammanfattning av remissen

Stockholms stads Program för stadsnära odling är ett stadsövergripande styrdokument som gäller för stadens samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Det övergripande målet är att den stadsnära odlingen ska bidra till Stockholms attraktivitet och långsiktiga hållbarhet. Programmet ska fungera som ett stöd för stadens interna arbete och visa invånare och intressenter stadens intentioner för hur stadsnära odling ska utvecklas och förvaltas långsiktigt. Programmet fokuserar på den stadsnära odling som staden själv har rådighet över och på den samverkande roll staden kan ta för att nå fler aktörer.

Beredning

Kommunstyrelsen har remitterat *Program för stadsnära odling (KS 2026/354)* till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), Stockholm Vatten och Avfall AB samt Stockholm Business Region AB (SBR).

Nedan följer koncernledningens samlade bedömning samt en sammanfattande redovisning av dotterbolagens remissvar.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen ställer sig i huvudsak bakom framtaget program för stadsodling. Bolaget bedömer att programmet på ett tydligt sätt beskriver de värden som stadsnära odling bidrar med och hur dessa kan stärka Stockholms attraktivitet och långsiktiga hållbarhet.

Bolaget vill samtidigt lyfta delar av de synpunkter som inkommit från dotterbolagen. Däribland behovet av att tydliggöra ansvar och

ekonomisk fördelning mellan SISAB och verksamhetsutövare, samt att programmet också bör ta hänsyn till SVOAs synpunkter avseende formuleringar om bolagets jordbruk vid Bornsjön.

Underremisser

Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget ser positivt på att staden tar fram ett program för stadsnära odling. Bolagets synpunkter har omhändertagits under framtagandet av programmet i samband med tidigare kontorsremisser och bolaget har inget övrigt att tillägga.

Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget tillstyrker i stort programmets innehåll, men vill poängtera att det kan saknas möjlighet till stadsodling i vissa fastigheter i bolagets bestånd, eftersom gårdsytan kan vara väldigt begränsad till sin storlek och befintlig tomtmark kan behövas nyttjas för andra ändamål. Därför anser bolaget att avsnittet om *odling för alla på bostadsbolagens gårdar* bör tydliggöra att detta efterlevs där så är möjligt. Bolaget välkomnar särskilt att en central resurs för samordning av stadsnära odling inrättas.

Stockholmsheims remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget välkomnar stadens Program för stadsnära odling och har inga synpunkter på dess innehåll.

Micasa Fastigheters remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget tillstyrker det föreslagna programmet för stadsnära odling. Bolaget uppskattar att programmet tydliggör vad staden vill och ser att innehållet kommer att bidra till utveckling av verksamhetens redan pågående arbete med utemiljöer för ökat välmående och planteringsbäddar för aktiv odling. Programmets syfte, att bidra till stadens attraktivitet och långsiktig hållbarhet, anser bolaget är övergripande beskrivning som vinner på att formuleras tydligare. Förslagsvis skulle beskrivningen av syftet även inkludera att bidra till klimatomställningen, till välmående i nutid, och till beredskap inför framtiden.

SISABs remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget värdesätter att programmet stärker och går i samklang med stadens lekvärdesriktlinjer och mål om klimatanpassning samt åtgärder mot värmebölja.

Bolaget tycker det är positivt med mer odling i staden, men det finns aspekter kopplat till skolor- och förskolor som man bör ha med sig i planeringen framåt. Grundläggande är att det är verksamheten (det vill säga utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna) som ansvarar för odling och skötsel av

denna. Det är därför viktigt att det finns personal på skolor och förskolor som är engagerade i arbetet med odling och att det finns en plan hos verksamheten för skötsel även under sommartid.

Bolaget ser därmed ett behov av att ansvarsområden och ekonomisk fördelning är tydliga för att skapa möjlighet för den långsiktiga förvaltningen av exempelvis odlingsbäddar, med förvaltningsansvar under skollov med mera.

För att odling ska fungera långsiktigt behövs en genomtänkt planering och förvaltning. Hur odlingarna sköts och vattnas under odlingssäsong, vad som kan odlas för att fungera för målgruppen samt hur och var odlingsplatserna anläggs i förhållande till övriga funktioner som skol- och förskolegårdarna ska ge förutsättningar för så som lek, pedagogik, rörelse mm. Ett förslag skulle kunna vara att staden tillskapar utvalda platser i t.ex. närliggande parkutrymme för trädgårdslotter dedikerade till skolor och förskolor.

Bolaget ser också att det är viktigt att plantering av fruktträd och bärbuskar sker med varsamhet utifrån allergiperspektiv. Bolaget ser dessutom en möjlighet att samplanera odlingsbäddar och skyfallsåtgärder.

Stockholm Vatten och Avfalls remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget är generellt sett positivt till programmet för stadsnära odling.

På sidan 9 beskrivs SVOAs jordbruk vid Bornsjön. Här tas också möjligheten upp för att vara förebild och kunskapskälla. Bolaget vill påtala att det finns en avsevärd skillnad mellan stadsodling, som programmet avser, och ett fullskaligt jordbruk.

Bolaget ser naturligtvis positivt på att arbetet vid Bornsjön lyfts som ett positivt exempel. Odlingen vid Bornsjön skiljer sig dock från den övriga odlingen som beskrivs i programmet. På Bornsjöområdet odlas spannmål och vall i full skala.

Bornsjöenheten tar emot studiebesök i begränsad omfattning, men bedriver idag ingen utbildningsverksamhet. Sommarhalvåret är en intensiv tid i arbetet och då finns mycket begränsat med tidsresurser för att ta hand om besökare.

Referenslistan i slutet av dokumentet bör kompletteras med en hänvisning till stadens riktlinjer för invasiva arter som tas upp på sidan 18.

Stockholm Business Regions remissvar har följande lydelse:

Bolaget ställer sig positivt till förslaget om Program för stadsnära odling.

Bolaget bedömer att programmet på ett tydligt sätt beskriver de värden som stadsnära odling bidrar med och hur dessa kan stärka Stockholms attraktivitet och långsiktiga hållbarhet. Särskilt positivt är programmets helhetsperspektiv där sociala, ekologiska och kulturella värden integreras med frågor om hälsa, gemenskap, biologisk mångfald och beredskap.

Ur bolagets perspektiv bidrar stadsnära odling till att utveckla attraktiva och levande stadsmiljöer, där odlingarna kan skapa identitet, skönhetsvärden och lokala mötesplatser som stärker platsers attraktivitet. Detta är i linje med stadens ambitioner inom hållbar stadsutveckling och ökad resiliens, vilket även gynnar Stockholms attraktivitet och därmed adderar värden till besökare och stockholmare.

Bolaget ser särskilt positivt på programmets inriktning att utveckla arbetet genom samverkan mellan stadens nämnder, bolag, civilsamhälle och näringsliv samt att skapa förutsättningar för innovation och nya former av stadsnära odling.

Slutligen ställer sig bolaget positivt till programmets fokus på klimat- och miljösmarta lösningar inom odling. Genom att främja hållbara odlingsmetoder kan Bolaget bidra till att stärka Stockholms position som en ledande hållbar stad, vilket är centralt för att attrahera investeringar och etableringar inom grön teknik och innovation.

Anette Scheibe Lorentzi
Vice vd

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anette Scheibe Lorentzi, Vice vd	2026-09-08